

WIELKIE
PYTANIA

GRZEGORZ
SZYMANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii zakres rozszerzony dla szkoły ponadpodstawowej (LO, Technikum)

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Czy można naukowo dowieść istnienia Boga? Św. Augustyn kontra Św. Anzelm z Canterbury.

Klasa / czas trwania lekcji:

klasa II, czas 2x60 minut (lub nawet 3x60)

Cele:

Po lekcji uczeń:

- a) przedstawia filozoficzno-duchowe poszukiwania św. Augustyna: manicheizm, sceptycyzm, neoplatonizm, chrześcijaństwo;
- b) zna argumenty św. Augustyna za istnieniem Boga
- c) opisuje argumentację św. Anzelm z Canterbury z Proslogionu (św. Anzelm: 1-3) i porównuje ją z poznanymi koncepcjami metafizycznymi. (Materiał spoza podstawy, dla uczniów o szczególnych uzdolnieniach.)

Metody/Techniki/Formy pracy

Metody i techniki pracy:

websearching, debata oksfordzka. Konieczne przygotowanie do debaty – tematyka musi być zadana wcześniej. Wykorzystanie metody odwróconej lekcji – z wykorzystaniem uczniów szczególnie zdolnych (funkcja spikera, liderzy koalicji i opozycji).

Środki dydaktyczne:

- tekst Anzelm (fragment)
- opcjonalnie można wykorzystać 3-4 komputery z dostępem do Internetu lub sprzęt własny uczniów (smartfony). Jeżeli nie korzystamy z pomocy Internetu, niektóre materiały można wcześniej wydrukować.

Opis przebiegu lekcji:

- a) Zwracamy uwagę na problem wyszczególniony w temacie lekcji.
- b) Zmiana konfiguracji sali lekcyjnej na dostosowaną do debaty oksfordzkiej.
- c) Dzielimy uczniów na 3 grupy (zgodnie z zasadami debaty), z wykorzystaniem uczniów szczególnie zdolnych (funkcja spikera, liderzy koalicji i opozycji).
- d) Zanim przystąpimy do lekcji, polecamy wykonać websearching (komputery lub własne smartfony) – poszukiwania duchowe św. Augustyna – uczniowie znajdują je i wypisują na tablicy (cel 1).

- e) W ten sam sposób znajdujemy argumenty św. Augustyna za istnieniem Boga (cel 2).
- f) Zestawiamy argumenty z materiałem (fragment Prosologionu). Przydzielamy zadania propozycji i opozycji (cel 3).
- g) Debata zgodnie z zasadami. Zapisujemy wnioski wygranej drużyny. W debatę ingerujemy tylko w razie absolutnej konieczności.
- h) Zgodnie z zasadami konstruktywizmu, uczniowie sami formułują wnioski.
- i) Oceniamy pracę w debacie i samodzielne wnioski.

Komentarz metodyczny

Zajęcia zostały przygotowane zgodnie z założeniami konstruktywizmu (patrz: program s. 2-3 i bibliografia). Zmiana konfiguracji sali lekcji na przygotowaną do debaty (trzy stanowiska i miejsce dla publiczności) – w razie trudności warto pomyśleć o wykorzystaniu sali gimnastycznej, auli, stołówki. Uczniowie powinni być wcześniej zaznajomieni z zasadami debaty oxfordzkiej, inaczej trzeba poświęcić na to jeszcze jedną lekcję. Zasady debaty:

W debacie oxfordzkiej istnieje podział na 2 grupy: Propozycję i Opozycję.

Przedstawiciele Propozycji mają argumentować za tezą, Opozycji – przeciwko. Liczba osób w obu grupach powinna być równa (4 osoby): 4 mówców po stronie Propozycji, 4 mówców po stronie Opozycji:

- Pierwsi mówcy (czasem nazywane liderami) mają za zadanie zdefiniować tezę debaty oraz podać kilka najważniejszych argumentów.
 - Drudzy mówcy mają za zadanie podać nowe argumenty rozszerzając stanowisko strony, mogą także odnieść się do wypowiedzi oponentów.
 - Trzeci mówcy mają za zadanie przede wszystkim podważać argumentację strony przeciwnej.
 - Czwarcy mówcy mają za zadanie przede wszystkim podsumować całą argumentację swojej strony, mogą ewentualnie podać dodatkowe argumenty.
- W debacie uczestniczy także publiczność. Może zadawać pytania. Może też decydować o wynikach debaty poprzez głosowanie. Strony siedzą naprzeciw siebie. Marszałek (bezzstronny, dba o prawidłowy przebieg), przewodniczy debacie. Uczniowie z SPE biorą czynny udział w debacie. Ograniczenia w tym przypadku dotyczą tylko usadowienia w odpowiednim miejscu, czasu pracy (zwłaszcza przygotowania), pomocy nauczyciela w odczytywaniu poleceń itp. oraz oceny i ewaluacji zajęć.

Bibliografia:

Św. Anzelm <http://sady.up.krakow.pl/antfil.anzelm.proslogion.htm>, dostęp 6.06.2019